

HUBA Marián
Nožíky — skladačka, 1978,
buk, javor.

hmôt — skladačky. Realizovala zaujímavý program — hračky pre telesne postihnuté deti. Pre jej prácu je charakteristická široká škála výrazu od polohy emotívnej až po racionálnu skladobnosť.

HUBA Marián

(1949)

1967–73 VŠVU v Bratislave

(prof. J. Kostka)

Popri svojej sochárskej tvorbe sa venuje aj navrhovaniu a realizácii hračky — skladačky, hlavolamy, zvieratká, figúrky. Tieto realizuje v prírodných materiáloch s výraznou povrchovou štruktúrou, charakteristickou pre rukodielne spracovanie. Jeho hračky rozvíjajú predstavivosť a kombinačné schopnosti detí.

CHMELOVÁ-OPRŠALOVÁ Zuzana

(1955)

1971–75 SUPŠ v Bratislave

(prof. M. Chmeliarová)

Svoje práce realizuje v oblasti užitej grafiky, textilu, dreva a plastických hmôt. Jej hračky — objekty sú oživené kynetickým spájaním prvkov v rôznych priestorových kombináciách a farebných variantoch.

Skôr ako dieťa začne vnímať prvé obrázky farebného leporelka, sa do jeho pozornosti, vnímania a prvých pohybových pokusov, dostáva hračka.

Poslanie a funkcia hračky je tak dôležitá, že spolu s knihou vytvára základný formovací prvok výchovného pôsobenia. Predmety na hranie jestvovali už od najstarších čias sledovateľnej ľudskej existencie. Ich forma, materiál z ktorého sa vyhotovovali, odzrkadľovali vývojový stupeň doby v ktorej vznikali. Aj v súčasnosti je hračka zrkadlom doby. Vývoj nových technológií, nástup vedecko-technickej revolúcie, jej expanzívny rozvoj predurčujú výchovu novej generácie, ktorá je schopná využívať a rozvíjať vedecké poznatky od prírodných vied až po kozmickú technológiu.

/ Môžeme povedať, že pokiaľ ide o rozvoj aplikačných schopností dieťaťa, budovanie logického myslenia, ovplyvňovanie reakčných schopností jedinca, máme k dispozícii pomerne široký sortiment technických hračiek. Problémom, a to závažným sa javí tá časť výchovy, ktorá rozvíja citovú stránku osobnosti a estetické cítenie.

/ Táto výstava nie je absolútnym zrkadlom súčasného stavu výroby a tvorby hračiek u nás. Je skôr náznakom, zamyslením, aký postoj majú ku hračke tvorivé osobnosti z iných oblastí výtvarného umenia a designu. Pre týchto tvorcov je návrh i realizácia hračky výsostne osobným prejavom a to z dôvodov citových, tak i praktických. Sú prejavom zvedavého tvorivého ducha, prirodzenej hravosti i racionálnej úvahy, ktoré v sebe nesú jednotliví autori.

/ Vzhľadom k ich jednoznačnej estetikej i citovej orientácii sú tieto predmety pozitívnym i vyšším pokračovaním línie, ktorú v sebe niesla ľudová hračka predtým, než prešla vo vývoji ku hračke vyrábanej priemyselne. Ich technologická úroveň

je daná možnosťami autorov, remeselného zázemia a tvorivej invencie.

Exponáty tejto výstavy si môžeme v podstate rozdeliť na časť, ktorá prezentuje hračku vo svojom klasickom formáte i keď spôsob ich využitia a variácie je v mnohých prípadoch rôznorodejší.

Druhá časť vystavených diel signalizuje prerastanie danej témy do nových dimenzií, kde hračka sa stáva dekoratívnou, ale i úžitkovou hodnotou moderného bytového interiéru, mám na mysli pojem hračka-objekt, hračka-úžitkový predmet.

/ Ktorýkoľvek z exponátov tu vystavených je v podstate reprodukovateľný v malosériovej, alebo dokonca vo veľkosériovej výrobe a svojou estetickou a didaktickou kvalitou by mohol zásadným spôsobom a v širokom merítku ovplyvňovať výchovu našej najmladšej generácie. Preto veríme, že naša výstava je ďalším z drobných krôčikov na ceste hračky za svojim výrobcom i užívateľom.

Agáta Žáčková

BAJUS Jozef

(1958)

1973–77 SUPŠ v Bratislave

1979–85 VŠVU v Bratislave

(prof. E. Antalová, prof. E. Lehotská)

Jeho tvorba je zameraná predovšetkým na oblasť tapisérie a textilného designu — odev, úžitkový textil, hračka. Hračky, figúrky, zvieratká a skladačky navrhuje a realizuje z farebného dreva a textilu — vystrihuje, lepí, viaže a vrství do plastickej štylizovanej podoby.

FINTOROVÁ Ľudmila

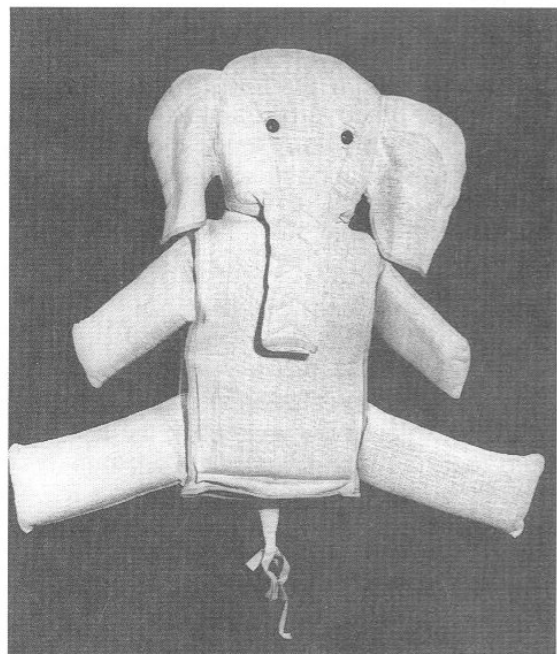
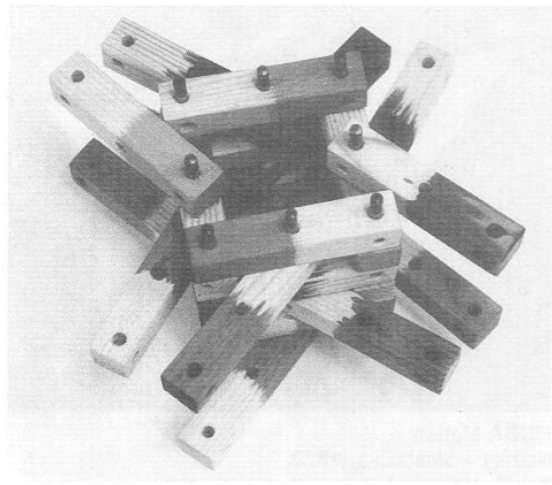
(1952)

1967–71 SUPŠ v Bratislave

1971–78 VŠVU v Bratislave

(doc. V. Kautman)

V rámci svojej designerskej činnosti sa systematicky venuje navrhovaniu a realizácii hračiek z textilu a dreva — zvieratká, figúrky ako aj z rôznych plastických

BAJUS Jozef
Variabilný hrací objekt,
1987, drevo morené.

FINTOROVÁ Ľudmila
Slon, 1981,
režné plátno.

Farebnosť týchto prác je dôležitým emočným, kompozičným i orientačným prvkom.

KOLENČÍKOVÁ Tamara

(1955)

1971–74 SUPŠ v Bratislave

1974–80 VŠVU v Bratislave

(doc. V. Cigler, doc. A. Žáčko)

Podobne ako vo svojich prácach grafických a z odboru užitého umenia, autorka pracuje aj pri tvorbe detských hračiek princípom radenia a skladania textilných štruktúr, dezénov a farby. Tieto zoraďuje do podôb živých expresívnych a plasticky štylizovaných figúriek.

KOMPÁNEK Vladimír

(1927)

1948–54 VŠVU v Bratislave

(prof. J. Kostka)

Bohatá sochárska a maliarska skúsenosť tohoto autora sa prenáša aj do tvorby malých artefaktov, ktoré sú zároveň nositeľmi možností ich využitia ako hračiek.

Narušovanie, alebo scelovanie kompozičného a výtvarného rádu jednotlivých tematicky uzavretých celkov, objektov — to sú možnosti hry s nimi. Tematické zameranie, tvarová rozmernosť, farebné spracovanie sú dominantnými atribútmi ich emočného pôsobenia.

KLIMO Alojz

(1922)

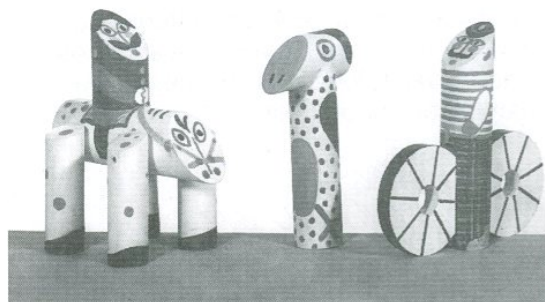
1941–45 SVŠT v Bratislave

(prof. M. Schurmann, prof. G. Malý)

1945–48 VŠUP v Prahe

(prof. J. Bauch, prof. J. Pelc)

Je činný predovšetkým ako maliar a grafik. Návrhy hračiek vznikajú ako súčasť tvorivého potenciálu popri uvedenej tvorbe. Sú charakteristické prostou geometrickou skladobnosťou blízkou detskému spôsobu videnia. Základná drevená kostra hračky je doplnená maľovaním vo výraznej primárnej

KLIMO Alojz
Bicyklista, Jazdec, Vták, 1985,
drevo maľované.

farebnosti. Hračky sú pôsobivé, jemným humorným ladením.

KUNOVSKÁ Júlia

(1949)

1967–74 SVŠT v Bratislave

Architektka a tvorkyňa súčasných interiérových prvkov, ktorá sa tvorbe hračky približuje z hľadiska práve týchto profesionálnych aspektov. Tvorí menšie polyfunkčné interiérové prvky určené pre väčšie deti a mládež, ktoré sú charakteristické netradičným tvarovým, ale i funkčným riešením.

MENKYNOVÁ Jana

(1946)

1961–65 SUPŠ v Bratislave

Jej návrhárska činnosť vyplýva z profesionálneho zamerania jej tvorby. Ako návrhárka ÚĽUV sa inšpiruje ľudovou tradíciou tohto odboru a jej návrhy sa stávajú predlohami pre výrobu hračiek, ktoré realizujú majstri ľudovo-umeleckej výroby v materiáloch textil, drevo, papier, šúpolie.

PICHLER Karol

(1957)

1973–77 SUPŠ v Bratislave

1980–85 VŠUP v Budapešti

(prof. K. Plesnivý, prof. M. Szilvitzky)

Textilný výtvarník, ktorý vzhľadom na svoju pedagogickú činnosť v odbore, utvára

a formuje hračku, ako didaktickú pomôcku predovšetkým na textilnej materiálovej báze. Táto má napomáhať svojou skladobnosťou precvičovaniu logického myslenia, ale aj manuálnej činnosti detí.

SABOVÁ Júlia

(1958)

1973–77 SUPŠ v Bratislave

1977–83 VŠVU v Bratislave

(prof. E. Lehotská, prof. E. Antalová)

Výtvarníčka činná predovšetkým v odbore textilu, tvoriaca figurálne hračky väčších rozmerov, až do úrovne bábkoherných figúr. Jednotlivé postavy majú výraznú výtvarnú charakteristiku povahových čŕt, oživenú navyše možnosťou jednoduchých pohybov.

SABOVÁ Júlia
Clown, činkár, Vojak, 1985
bavlnená látka, kov.

Vydala Správa kultúrnych zariadení
MK SSR v Bratislave, 1988
Zodpovedný za vydanie:
Ing. Pavol S t r a k a, riaditeľ
Odborná spolupráca:
PhDr. Agáta Ž á č k o v á
Grafická úprava:
Karol R o s m á n y
Náklad:
500 ks
Tlač:
SLOVŠPORT, Bratislava
Povolenie:
NVB 31/88

KAUTMAN Václav

(1922–81)

1941–45 ŠUP v Brne

1945–50 VŠUP v Prahe

(prof. J. Dvořák)

Bol jedným z popredných predstaviteľov súčasného užitého umenia a designu u nás, predovšetkým v oblasti spracovania dreva. Na VŠVU v Bratislave viedol dlhé roky oddelenie designu. Zaujímal sa o zvieracie motívy, hlavne vtákov a rýb, ktoré potom aplikoval aj pri navrhovaní hračiek.

KISSOCZYOVÁ

Katarína

Hrad –

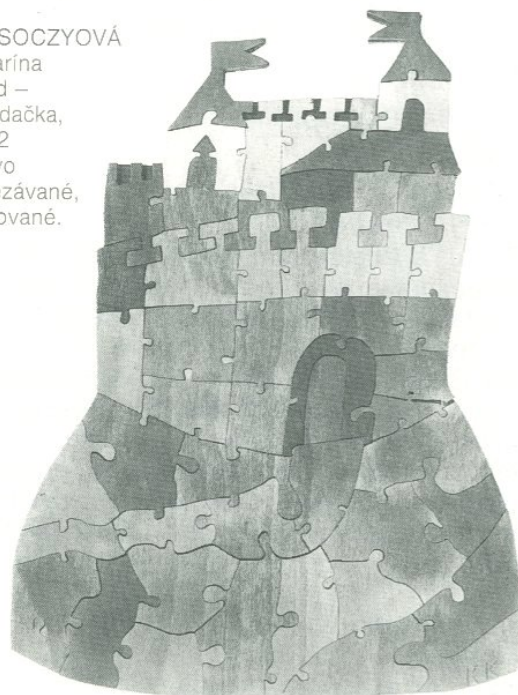
skladačka,

1982

drevo

vyrezávané,

maľované.

KISSOCZYOVÁ Katarína

(1956)

1971–75 SUPŠ v Bratislave

1976–80 AMU v Prahe

(prof. V. Kabrt)

Popri svojej základnej profesii – scénografii sa venuje systematicky tvorbe plošných obrazových hračiek. Sú realizované ako skladobné systémy z prerezávaného dreva, ktoré je povrchovo upravované morením.